

Kunstuniversitet Danmark

Et fagligt, organisatorisk og økonomisk løft af de videregående kunstneriske uddannelser i Danmark

1. Indgangsreplik

Frie Grønne foreslår, at Danmark får et nyt kunstuniversitet – *Kunstuniversitet Danmark* – hvor alle de videregående kunstneriske uddannelser samles og sammenlægges i én institution.

Vi er udmærket klar over, at forslaget vil skabe debat. Det har det gjort før, emnet er svært og vil potentielt udløse utryghed blandt de mange berørte. For man ved, hvad man har, men ikke hvad man får. Men i Frie Grønne mener vi, at det er nødvendigt at tage diskussionen, og at det skal gøres nu. Vi mener, at tiden er inde til at løfte blikket og højne ambitionsniveauet. Er der andet og mere, vi kan gøre for at styrke de videregående kunstneriske uddannelsers position i Danmark? Det mener vi, der er. Og hermed inviterer vi alle berørte parter til en forhåbentlig både konstruktiv og berigende debat.

Det er vigtigt, at vores udspil læses i den ånd, det er skrevet i, hvor ambitionen er at styrke de videregående kunstneriske uddannelser og deraf også at styrke den kunstneriske, kulturelle og æstetiske dannelse i hele

Danmark. Det er derfor alfa omega for os at understrege, at de tanker og anbefalinger, som vi i dette papir præsenterer, *ene og alene* er motiveret af et ønske om at styrke de videregående kunstneriske uddannelsers position. Fagligt, organisatorisk og økonomisk.

Derfor er succeskriterierne også klare; alle de involverede institutioner skal opleve a) at de får mere end de giver, b) at de både bliver set og hørt undervejs i processen, c) at de forstår, hvorfor forandringen er ønskelig, og d) at alle de berørte institutioner oplever, at de beholder deres værdifulde rolle - også i den nye institution.

For ofte er sådanne uddannelsespolitiske sammenlægningsøvelser motiveret af et politisk ønske om at spare penge og/eller effektivisere organisationen. Det er ikke tilfældet her. Derimod er ambitionen om at etablere et kunstuniversitet i Danmark født ud af ønsket om at:

- styrke det faglige, kunstneriske og organisatoriske armslængde-princip mellem uddannelserne og Kulturministeriet gennem etableringen af en uafhængig og fagligt stærk bestyrelse.
- styrke rammerne for et kunstnerisk stærkt motiverende, kreativt og entreprenant studiemiljø.
- styrke det tværfaglige samarbejde uddannelserne imellem, uden at de enkelte skolars faglige identitet og historiske selvforståelse bliver svækket.
- øge ligestillingen mellem store og små institutioner.
- understøtte den kunstneriske frihed og den faglige kvalitet og progression for de studerende.
- skabe større overensstemmelse mellem politiske forventninger og de faglige og økonomiske ressourcer, der tilfalder uddannelserne.
- den enkelte studerende og medarbejder oplever større personlig arbejdsglæde, øget demokratisk involvering og indflydelse, større faglig stolthed og en værdiforøgelse af at indgå i et professionelt fællesskab på tværs af de enkelte skoler.

Det er også vigtigt at notere, at vores forslag bygger på en række samtaler med nøglepersoner fra de vide-regående kunstneriske uddannelser, som har bidraget med udgangspunkt i deres erfaringer og ekspertise på området. Hertil har vi hentet inspiration og set på forskellige uddannelsesstrukturer og modeller fra de lande, som vi normalt sammenligner os med herunder vores nordiske nabolande og Tyskland.

Endelig – og ikke mindst – kommer selvfølgelig Frie Grønnes egne politiske ambitioner om, at kunsten og kulturen skal spille en langt mere central rolle i Danmark, end den gør i dag. Den skal fylde i vores liv, i politikken og i budgetterne. Den ambition kan kun indfries, hvis uddannelsesinstitutionerne og vækstlaget tilgodeses og får lov til at udvikle sig under de bedst mulige forhold.

2. Kontekst

Vi har i Danmark en række højt respekterede og markante videregående kunstneriske uddannelser, som dækker forskellige kunstarter, såsom film, billedkunst, scenekunst, musik, dans og litteratur. Ligesom vi har højprofilerede uddannelsesinstitutioner inden for arkitektur, design, kunsthåndværk og mode. Nogle af disse uddannelser ligger under Kulturministeriet og andre under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

I forlængelse af en række person- og ledelsessager på blandt andet Filmskolen, Kunstakademiet og Forfatterskolen har kulturministeren nedsat et udvalg, som skal se på de ledelsesmæssige og organisatoriske udfordringer, som findes på de kunstneriske uddannelser i dag. Et omdrejningspunkt for diskussionen har blandt andet været, hvorvidt der skal indsættes faglige bestyrelser på de enkelte uddannelser. I stedet for som nu at eksempelvis rektoren på

Det Kongelige Kunstakademi refererer direkte til kulturministeren og departementet.

Udvalget er netop nedsat, og derfor vil Frie Grønne i det følgende komme med vores bidrag til diskussionen.

Frie Grønnes tilgang til debatten er, at den giver os en unik mulighed for, med friske og udogmatiske øjne, at se på a) rammevilkårene: økonomi, organisation og ledelse, b) den tværfaglige dynamik uddannelserne imellem, c) undervisningskvaliteten på den enkelte uddannelse og d) kvaliteten af studiemiljøet set med de studerendes øjne.

Det sidste er ikke mindst vigtigt. For al god uddannelse starter og slutter i vores optik med den studerende. Derfor er det også afgørende, at diskussionen og debatten om den fremtidige uddannelsesstruktur som minimum tager højde for følgende uddannelsespolitiske spørgsmål og perspektiver:

- 1) Hvordan klæder vi vores studerende - fagligt som personligt - på til det arbejdsliv, der venter dem efter endt uddannelse? Et arbejdsmarked, der er kendetegnet ved markant færre offentlige og private fuldtidsstillinger og langt flere projektansættelser og tværfaglige co-produktioner.
- 2) Hvordan styrker vi den kunstneriske profil og faglige stolthed på den enkelte uddannelse samtidig med, at de studerende får konkrete erfaringer med at co-producere og arbejde forpligtigende sammen med studerende fra de andre kunstuddannelser?

- 3) Hvordan sikrer vi, at de uddannelser, som kun optager ganske få studerende om året, oplever, at deres virkelighed bliver taget lige så alvorligt som de uddannelser, der har langt flere studerende?
- 4) Hvordan understøtter vi den kunstneriske frihed og den faglige kvalitet og progression for de studerende igennem hele uddannelsesforløbet?
- 5) Hvordan sikrer vi, at der er overensstemmelse mellem de politiske forventninger til uddannelserne - at de uddanner udøvende og skabende kunstnere på højest mulige niveau - og de faglige og økonomiske ressourcer, der er afsat til at indfri den selvsamme politiske ambition?
- 6) Hvordan tydeliggør vi lovgivningsmæssigt, at der er armslængde mellem den faglige bestyrelse for Kunstuniversitet Danmark og Kulturministeriet?

Det er blandt andet med afsæt i disse spørgsmål og overvejelser, at Frie Grønne nu fremlægger vores

bud på en fremtidig organisering og ledelse af de videregående kunstneriske uddannelser i Danmark.

3. Struktur, organisering og ledelse

Inden vi i Frie Grønne gik i gang med at tegne hovedstrukturen op for Kunstuniversitet Danmark, blev vi

enige om, at følgende fem perspektiver og grundholdninger skulle kendetegne det endelige forslag:

- 1) At al god uddannelse starter og slutter med den studerende. Derfor skal de studerende opleve et mærkbart løft af både det faglige niveau af undervisningen og kvaliteten af studiemiljøet på deres respektive uddannelser.
- 2) Der skal være en særlig opmærksomhed på, at de mindre kunstuddannelser hverken bliver glemt eller klemte.
- 3) Alle uddannelser skal opleve en styrket kunstnerisk egen-identitet og faglig stolthed, selvom de indgår i en ny fælles organisatorisk ramme.
- 4) Alle uddannelser skal opleve, at de i hverdagen bliver aflastet af den nye fælles administrationsenhed, når det gælder bl.a. økonomi, faglige evalueringer, krediteringsarbejde, dokumentation og politiske forhandlinger.
- 5) Alle medarbejdere og studerende skal på tværs af uddannelserne opleve, at de indgår i og har kontakt til et langt større, mere interessant og mere dynamisk fagligt og kunstnerisk arbejdsfællesskab, hvor 2 + 2 giver 5 og ikke 3.

Og endelig to vigtige markører. Det ene er organisatorisk. Og det andet er identitetsmæssigt. Frie Grønne foreslår for det første, at:

Det nye kunstuniversitet er placeret under Kulturministeriet for at understrege den afgørende relation til det samlede kunstneriske og kulturelle økosystem i Danmark.

Og for det andet:

Vi har valgt at kalde den nye institutionelle ramme Kunstuniversitetet Danmark. Velvidende at navnet måske vil blive læst som en ambition om yderligere at akademisere vores kunstuddannelser. Dette er ikke tilfældet. Men til gengæld ønsker vi med navnet at indikere et fagligt og kunstnerisk ambitionsniveau, der er sammenligneligt med for eksempel Universität der Künste Berlin.

3.1 Struktur

Frie Grønne foreslår, at alle de videregående kunstneriske uddannelser under henholdsvis Kulturministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet bliver samlet i et nyt kunstuniversitet ved navn: *Kunstuniversi-*

tet Danmark. Kunstuniversitet Danmark placeres under Kulturministeriet.

Kunstuniversitetet vil som udgangspunkt være den organisatoriske og faglige ramme for følgende skoler:

- Den Danske Filmskole
- Den Danske Scenekunstscole
- Det Jyske Musikkonservatorium
- Det Kongelige Danske Musikkonservatorium
- Kunstakademiets Billedkunstscole
- Rytmsk Musikkonservatorium
- Syddansk Musikkonservatorium
- Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering
- Aarhus Arkitektscole
- Designskolen Kolding
- Forfatterskolen
- Det Jyske Kunstakademi
- Det Fynske Kunstakademi

Ovenstående er, hvor vi starter. Men vi er mere end åbne for, at der på sigt også kan være andre uddannelser, som har en faglig profil, der med fordel kan indgå i det nye kunstuniversitet. Eksempelvis Animation Workshop i Viborg, Super 16 eller CIID

(Copenhagen Institute of Interactive Design), Kunst og teknologi (AAU). Eller nogle af de kunst- og kulturpædagogiske uddannelser.

Kunstuniversitet Danmark vil have fire organisatoriske niveauer:

1. Bestyrelsen for Kunstuniversitet Danmark, som rektor refererer til.
2. En fælles koordinerende administrativ enhed, der referer til rektor. Det er også her, at Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde er forankret organisatorisk (jf. afsnit 4).
3. Tre institutter for henholdsvis a) udøvende kunst, b) skabende kunst og c) arkitektur, design og mode.

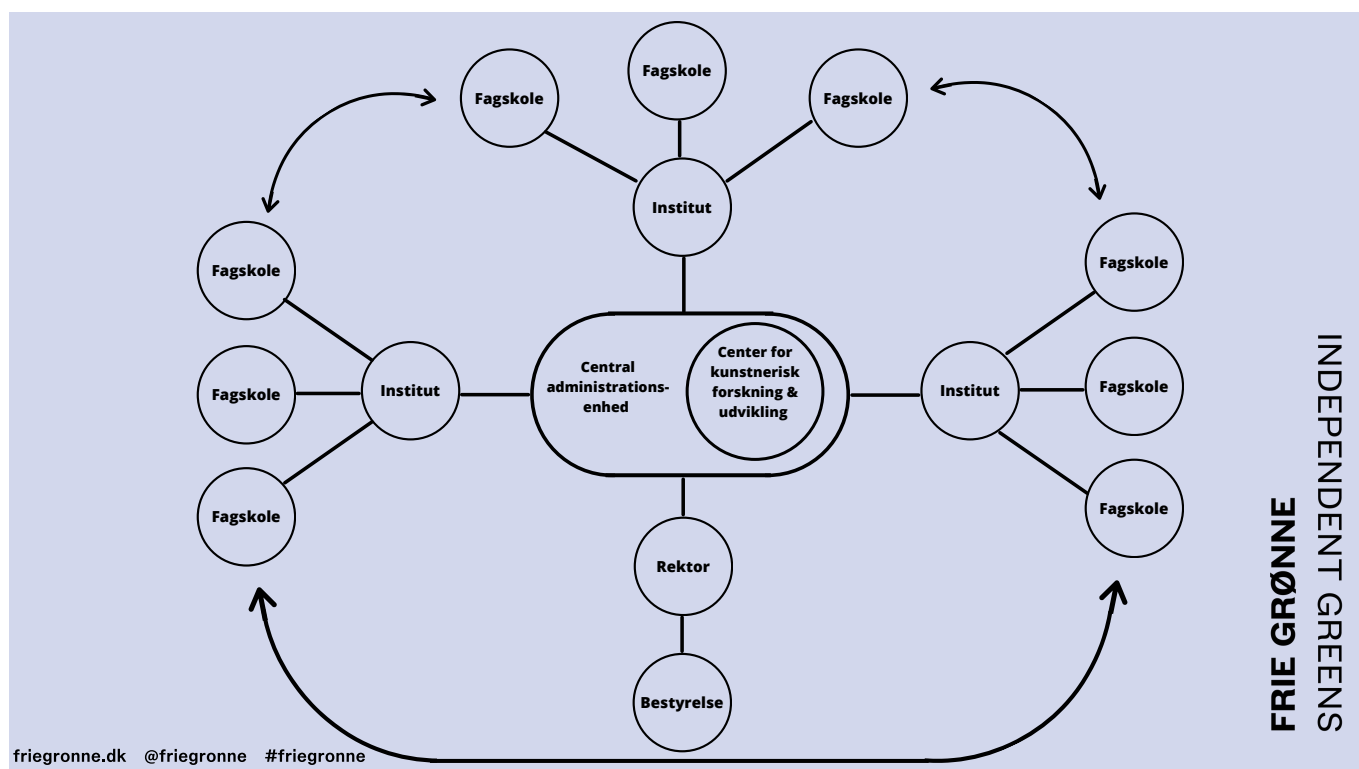
4. De kunstneriske fagskoler: Under hvert af institutterne placeres de relevante kunstneriske fagskoler.

Kunstuniversitet Danmark skal være kendetegnet ved at have en tydelig og klar organisations- og ledelsesstruktur. Herunder en stærk repræ-

sentation af medarbejdere og studerende på de fire organisationsniveauer. Fra bestyrelsen over den centrale administration og institutrådene til fagskolerne.

3.2 Organisation og ledelse

Frie Grønne foreslår følgende organisations- og ledelsesstruktur for Kunstuniversitet Danmark.

Bestyrelsen

Bestyrelsen har ansvaret for den faglige, organisatoriske og økonomiske styring af kunstuniversitetet herunder ansvaret for rekruttering og afskedigelse af rektor.

Bestyrelsen er sammensat, så den rummer kunstneriske, økonomiske, juridiske og ledelsesmæssige kvalifikationer på nationalt og internationalt niveau. Frie Grønne ser det som en bunden opgave for ledelsen og bestyrelsen at have et skarpt blik for både den *hårde* såvel som den *bløde* infrastruktur i og omkring det nye kunstuniversitet.

Den hårde infrastruktur forstået som økonomi, organisation og ledelse. Og den bløde infrastruktur forstået som faglig og personlig relationsopbygning, demokratisk involvering, opbygning af nye kulturelle og faglige traditioner og igangsættelse af tværgående forsknings- og studieinitiativer.

Ledelsen af den koordinerende og administrative enhed

Ledelsen af den koordinerende og administrative enhed refererer til rektor. Det er også her, at Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde organisatorisk er forankret (jf. afsnit 4).

Det er afgørende, at det ledelsesmæssige og administrative lag tilføres de nødvendige ressourcer, der sikrer både muskelkraft og stamina

til at håndtere stigende krav fra omverdenen.

Institutrådene

For hver af de tre institutter er der nedsat et institutråd, som har ansvar for den faglige, organisatoriske og økonomiske styring af det enkelte institut. Institutterne har hver sin institutleder, der også har et sæde i ledelsesgruppen for den koordinerende og administrative enhed.

Fagskole-rådene

For hver af fagskolerne er der nedsat et uddannelsesråd, som har ansvaret for den faglige, organisatoriske og økonomiske styring af den enkelte fagskole i tæt samarbejde med fagskolens uddannelsesleder. Hver fagskoles uddannelsesleder vil på skift (turnus) indgå i institutrådene.

Med termen fagskole menes der som udgangspunkt de nuværende kunsthøjskoler, som eksempelvis Den Danske Filmskole, Den Danske Scenekunsthøjskole, Det Jyske Musikkonservatorium, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium etc.

Men Frie Grønne er også åbne for, at der med denne nye institutionelle struktur kan åbnes op for dannelsen af helt nye kunstneriske fagskoler.

Fagskolerne har differentierede procedurer og optagelseskrav. Dette for at sikre kontinuitet og eksklusivitet for de respektive kunstarter, studerende og medarbejdere.

Til hver fagskole er der knyttet et sparrings- og aftagerpanel, som giver anbefalinger til den enkelte fagskoles uddannelsesråd og ledelse, når det gælder overgangen mellem uddannelse og arbejdsliv.

Udover de ovennævnte styrende organer og fagpaneler, er det selvfølgelig oplagt at nedsætte en række

tematiske råd afhængig af de konkrete behov og den aktuelle kontekst. Her blot nogle mulige eksempler: ligestillingsråd, klimaråd, etisk råd, arbejdsmiljøråd, studenterråd, alumni-netværk, etc.

4. Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde

For at alle - studerende, medarbejdere og ledelse - reelt oplever, at Kunstuniversitet Danmark er mere end summen af den viden og erfaring, som hver af kunstuddannelserne i dag rummer, skal der tages initiativ til en række strategiske fælles faglige initiativer på tværs af de enkelte institutter og fagskoler. For at løfte den koordinerende og igangsættende opgave, etableres der et fælles *Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde*.

Det nye center bygger direkte videre på det allerede flotte udviklingsarbejde, der lige nu finder sted på blandt andet Center for Kunstnerisk Viden og Udvikling og på Center for Anvendt Kunstnerisk Innovation.

Det nye center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde på Kunstuniversitet Danmark, skal være et eksperimenterende kunstnerisk udviklingslaboratorium og projektmiljø, som understøtter de enkelte fagskoler, når det gælder:

- Kunstnerisk forsknings- og udviklingsarbejde på de enkelte fagskoler og fagskolerne imellem.
- Tværgående uddannelsesprojekter mellem de enkelte fagskoler.
- Internationalt samarbejde med tilsvarende uddannelsesinstitutioner i udlandet.
- Udviklingsprojekter mellem fagskolerne og andre uddannelsesinstitutioner, virksomheder, fonde eller kunstneriske miljøer i Danmark.
- Pædagogisk metode og didaktik.

Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde har en fast driftsbevilling og derudover en solid offentligt finansieret projekt-økonomi til at igangsætte strategiske kunstneriske forsknings- og udviklingsprojekter på tværs af fagskolerne og mellem de enkelte fagskoler og eksterne samarbejdspartnere.

Derudover vil centeret løbende tage samfundsudfordringer op og sætte disse i spil med den kunstneriske praksis.

Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde har hovedadresse i København, men har også en lokal afdeling i Aarhus.

4.1 Nye fysiske rammer

På samme måde som at Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde er en afgørende faktor for, at kunstuniversitetet får den faglige dynamik og organisatoriske fremdrift, som vi mener, der er potentiale til, lige så vigtigt er det, at både studerende, medarbejdere, eksterne samarbejdspartnere og omverden som sådan oplever, at kunstuniversitetet har en markant ny kulturel og kunstnerisk identitet. Her bliver de fysiske rammer en afgørende faktor.

Derfor foreslår Frie Grønne, at de videregående kunstneriske uddannelser sammenlægges på to nye campus med dertilhørende kollegieværelser til de studerende - et i Aarhus og et i København. Dette for at fremme den kunstneriske kreativitet og det vigtige samarbejde på tværs af alle faggrupper mellem de skabende og udøvende kunstarter.

Vi er opmærksomme på, at der indenfor de sidste ti, tyve, tredive år allerede er lavet store økonomiske investeringer med det formål at skabe gode fysiske rammer for en række af vores videregående kunstneriske uddannelser. Her skal blot nævnes skolerne på Holmen, Musikkonservatoriet i Danmarks Radios gamle bygninger på Rosenørns Allé,

Musikkonservatoriet i Musikhuset i Aarhus etc.

Disse faciliteter skal selvfølgelig tænkes ind i et eventuelt nyt byggeri til Kunstuniversitet Danmark. De nye fysiske platforme i Aarhus og København kan med fordel - udover relevante undervisningslokaler og fællesfaciliteter såsom møde-, udstillings- og forestillingsrum - også rumme Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde.

Parallelt med at man samler fagskolerne i Aarhus og København for at sikre en tilstrækkelig kritisk masse af talentfulde studerende og stærke faglige medarbejderprofiler, skal der etableres strategiske kunstneriske og kulturelle partnerskaber til de øvrige mellemstore og store byer i Danmark.

Dette skal i første omgang foregå via de etablerede Kulturskoler og Sangakademier samt de ungdomsuddannelser, der har en særlig kulturel og kunstnerisk profil, så der udvikles og fastholdes et stærkt økosystem omkring Kunstuniversitet Danmark. Både når det gælder potentielle studerende, eksterne samarbejdspartnere og aftagermiljøer for de færdiguddannede kandidater/kunstnere.

4.2 Økonomi

Kunstuniversitetet overtager de bevillinger, der i dag er knyttet til de videregående kunstneriske uddannelser. Men derudover kræver en så omfattende uddannelsespolitisk fornyelse et økonomisk løft, der afspejler de omkostninger, der er forbundet med etableringen af Kunstuniversitet Danmark.

Dette budgetløft vil efter de første fem til ti år blive udfaset. Men inden en sådan udfasning bliver besluttet, foretages en evaluering af kunstuniversitetets aktiviteter og det deraf afledte økonomiske behov. Først derefter fastlægges den fremadrettede

finansieringsramme for Kunstuniversitet Danmark.

Hertil bør der øremærkes en fast årlig bevilling til Center for Kunstnerisk Forsknings- og Udviklingsarbejde på 30 mio. kr.

Det er Frie Grønnes forhåbning, at nogle af de mest centrale kunst- og kulturfonde i Danmark vil se potentialet i det nye kunstuniversitet og det ambitionsniveau, som dette papir skitserer. Ikke mindst i forhold til at sikre realiseringen af de nye fysiske rammer i Aarhus og København.

4.3 Tidshorisont

Frie Grønne foreslår følgende tidshorisont:

År	Realisering
2021-2022	Diskussion og politisk beslutning om en realisering af Kunstuniversitet Danmark.
2023-2024	Kunstuniversitet Danmark planlægges - digitalt, fysisk og organisatorisk.
2025	Byggeriet af Kunstuniversitet Danmarks nye campus i København og Aarhus påbegyndes.
2029	Kunstuniversitet Danmark åbner.
2029-2034	Indkøringsperiode.
2035	Evaluering og justering.
2036	Kunstuniversitetet har fundet sit foreløbige udtryk og placering i det danske kunst og kulturliv.